

USPJEŠNA PRIČA CENTRA ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI TI BIH:

Rad u KINESKOJ prodavnici

Transparency International BiH je u okviru projekta Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije zaprimio anonimnu elektronsku prijavu, koja se odnosila na navodno kršenje prava radnika zaposlenih u jednoj kineskoj prodavnici u Opštini Prnjavor. U prijavi je između ostalog navodeno da radnici nemaju pravo na godišnji odmor, da ne smiju da odu na bolovanje zbog straha od otkaza ugovora o radu, da se dešavalo da radnice koje ostanu u drugom stanju odmah dobiju otkaz ugovora, da je radno vrijeme 9 sati, sedam dana u sedmici, te da ne rade samo dva dana u mjesecu (svaku drugu ili treću nedelju). U prijavi je dalje navodeno da se radnici odjavljuju neposredno prije isteka ugovora o radu na određeno, a kako ne bi stekli uslov da ih poslodavac zaposli na neodređeno radno vrijeme, te da ih poslodavci svakodnevno omalovažavaju, da moraju da stoje tokom cijelog radnog vremena, čak i kada nema mušterija u prodavnici, da nemaju pravo na pauzu i sl.

Povodom ove prijave Transparency International BiH se obratio nadležnoj Inspekciji rada, te tražio sprovođenje inspekcijskog nadzora u konkretnom slučaju. Nakon određenog vremena Transparency International BiH je

zaprimio obavještenje od inspektora rada u kom je navedeno da je inspektor sproveo nadzor i utvrdio određene nepravilnosti zbog čega je vlasniku kineske prodavnice izrekao prekršajni nalog na minimalnu novčanu kaznu. S obzirom da je obavještenje postupajućeg inspektora bilo prilično „šturo“, Transparency International BiH je elektronskim putem kontaktirao anonimnog prijavioca, te ga zamolio za dostavu eventualnih dodatnih informacija o stanju u kineskoj prodavnici. Anonimni prijavioc nas je ubrzo obavjestio o detaljima vezanim za sprovođenje inspekcijuskog nadzora, a koji se odnose na činjenicu da je postupajući inspektor radnike ispitivao pred njihovim poslodavcem zbog čega su isti bili prisiljeni da daju netačne podatke inspektoru, te da je inspektor bio neobično blag i prijateljski nastrojen prema poslodavcu, zbog čega su radnici posumnjali da je isti podmićen od strane poslodavca.

Nakon ovih informacija, Transparency International BiH se ponovo obratio postupajućem inspektoru, te zahtjevao da dostavi dopunu podataka o izvršenom inspekcijuskom nadzoru te da dostavi broj i datum izrečenog prekršajnog naloga, a kako bi se izvršio uvid u isti i sa sigurnošću utvrdilo da je inspektor zaista izdao prekršajni nalog poslodavcu. S obzirom da nismo zaprimili nikakve povratne informacije od inspektora u zakonom predviđenom roku, a što je na neki način bilo i očekivano, Transparency International BiH se pisanim putem obratio Republičkoj upravi za inspekcijske poslove, u ovom slučaju nadzornom organu. Tom prilikom Transparency International BiH je obavjestio Glavnog republičkog inspektora rada o načinu na koji je sproveden inspekcijuski pregled, o činjenici da je inspektor saslušavao radnike u prisustvu poslodavca, te da isti nisu smjeli da daju podatke o stvarnim uslovima na radu, te o izdatom prekršajnom

nalogu na minimalnu novčanu kaznu iako je inspektor utvrdio brojne nepravilnosti u radu. U ovom dopisu posebno je potencirano da se izvrši ponovni inspekcijuski pregled, ali bez najave poslodavcu, jer se po mišljenju Transparency International BiH kršenje i zloupotrebavanje radničkih prava ne bi moglo dokazati, ukoliko bi inspektor u konkretnom slučaju najavio obavljanje inspekcijuskog pregleda.

Nakon nekog vremena, zaprimljeno je obavještenje od Republičke uprave za inspekcijske poslove o ponovno sprovedenom inspekcijuskom nadzoru u kineskoj prodavnici, koji je sproveo drugi inspektor, i koji je ponovo utvrdio određene nepravilnosti u poslovanju. Zbog nepravilnosti vezanih za nevođenje dnevne evidencije prisutnosti na radu, nezaključivanja ugovora o radu na neodređeno radno vrijeme i nedonošenje rješenja o korištenju godišnjeg odmora inspektor rada je izdao prekršajne naloge na novčane kazne od 1000 KM za kinesku prodavnicu kao pravno lice i 100 KM za vlasnika prodavnice kao odgovorno lice, a Transparency International BiH su dostavljeni i dokazi da su isti plaćeni. Pored toga, inspektor je nadležnom sudu podnio i zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka jer je smatrao da će sud cijeliti težinu prekršaja i izreći veću novčanu kaznu od kazne predviđene prekršajnim nalogima.

Anonimni prijavioc je Transparency International BiH naknadno obavjestio da je nakon sprovedenog nadzora vlasnik kineske prodavnice pojedinim radnicima nudio 200 € da mu otkriju ko je osoba koja ga prijavljuje, te da se žalio mušterijama kako je Bosna i Hercegovina loša država zato što radnici imaju prevelika prava.

